

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Μεταλλαγμένα τρόφιμα και ζωοτροφές στην ελληνική αγορά

13-05-2004

ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΤΟ ΠΙΑΤΟ ΜΑΣ

Από το 1996 που ξεκίνησε η μαζική εισαγωγή μεταλλαγμένων στην Ευρώπη, η αντίδραση των καταναλωτών κατάφερε να εμποδίσει τα σχέδια των εταιριών που ήθελαν να κατακλύσουν την αγορά με μεταλλαγμένα προϊόντα. Έτσι, μέχρι στιγμής, η μεταλλαγμένη σόγια, το μεταλλαγμένο καλαμπόκι και τα παράγωγά τους είναι οι κύριες πηγές της γενετικής ρύπανσης στη φύση και στα τρόφιμα. Αγαπημένα μας προϊόντα όπως σοκολάτες, μπισκότα, σνακ, σάντουιτς, παιδικές τροφές κλπ μπορεί να περιέχουν μεταλλαγμένη σόγια ή καλαμπόκι ως βασικά συστατικά ή πρόσθετα (π.χ. λεκιθίνη, γλυκόζη, αμυλοσιρόπια, ζελατίνη, φρουκτόζη κλπ).

Όπως φάνηκε από τις πρώτες εκδόσεις του Οδηγού Καταναλωτών (2001 - 2003), ύστερα από την **έντονη αντίδραση και την επιμονή των καταναλωτών η πλειοψηφία των βιομηχανιών τροφίμων βεβαιώνουν ότι τα προϊόντα τους δεν περιέχουν μεταλλαγμένα συστατικά**. Οι βιομηχανίες αυτές διαθέτουν τα απαραίτητα πιστοποιητικά που εξασφαλίζουν την απουσία μεταλλαγμένων πρώτων υλών ή συστατικών στα προϊόντα τους.

Παρόλα αυτά **οι μεταλλαγμένοι οργανισμοί εξακολουθούν να φτάνουν έμμεσα στο πιάτο μας σε τεράστιες ποσότητες μέσα από τις ζωοτροφές**. Περίπου το 80% της εισαγόμενης σόγιας (συνολικά περίπου 500.000 τόνοι) και του καλαμποκιού καταλήγουν κάθε χρόνο σε ζωοτροφές - ιχθυοτροφές και αποτελούν βασικό μέρος της διατροφής των ζώων εκτροφής.

Ακόμα και αν "καθαρίσουμε" λοιπόν το σύνολο των τροφίμων από τα μεταλλαγμένα συστατικά, οι μεταλλαγμένοι οργανισμοί θα εξακολουθούν να απειλούν το φυσικό περιβάλλον και την υγεία. **Για να αποφύγουμε τα μεταλλαγμένα πρέπει να καθαρίσουμε το σύνολο της τροφικής αλυσίδας**. Τελευταία, όλο και περισσότερες εταιρίες εγγυώνται την απουσία μεταλλαγμένων από τις ζωοτροφές λόγω της αντίδρασης των καταναλωτών. Έχουμε κάνει ήδη το πρώτο μεγάλο βήμα. **Η προσπάθεια αυτή όμως συνεχίζει να χρειάζεται την ενεργό συμμετοχή σας και την ουσιαστική υποστήριξή σας**.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ;

Ο Οδηγός Καταναλωτών δημιουργήθηκε μετά από το έντονο αίτημα του Δικτύου Καταναλωτών της Greenpeace αλλά και της κοινωνίας εν γένει σε συνδυασμό με την απουσία σχετικών αξιόπιστων και ενιαίων ελεγκτικών μηχανισμών, με σκοπό να καλύψει ένα μεγάλο κενό που υπάρχει στην ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τους μεταλλαγμένους οργανισμούς και τη χρήση τους στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές.

Η τωρινή έκδοση του Οδηγού Καταναλωτών αφορά την έρευνα της Greenpeace σχετικά με τη χρήση μεταλλαγμένων ζωοτροφών από εταιρίες παραγωγής ζωικών προϊόντων, όπως πουλερικά, γαλακτοκομικά, αλλαντικά και ψάρια.

Η Greenpeace ζήτησε από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες ζωικών προϊόντων στην Ελλάδα να δώσουν γραπτές απαντήσεις και να προσκομίσουν εγγυήσεις (πιστοποιητικά, εργαστηριακές αναλύσεις) όσον αφορά στη θέση τους στη χρήση μεταλλαγμένων οργανισμών στις ζωοτροφές. **Οι απαντήσεις τους αποτέλεσαν τη βάση για να συνταχθεί αυτός ο οδηγός**. Παράλληλα, με ελέγχους και δειγματοληπτικές αναλύσεις, η Greenpeace προσπαθεί να επιβεβαιώσει "του λόγου το αληθές".

Ο Οδηγός Καταναλωτών αποτελεί ένα εργαλείο για τον κάθε πολίτη που θέλει να διεκδικήσει το δικαίωμα στην ενημέρωση και την επιλογή. Οι καταναλωτές μπορούν να εμπλουτίσουν τον Οδηγό, να πιέσουν τις βιομηχανίες, τους εισαγωγείς, την πολιτεία και να απαιτήσουν προϊόντα που προέρχονται από καθαρές ζωτροφές.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ;

Η γενετική μηχανική περιλαμβάνει την εξαγωγή επιλεγμένων γονιδίων από ένα οργανισμό (όπως ζώα, φυτά, βακτήρια και ιούς), και την τεχνητή εισαγωγή τους σε άλλους εντελώς διαφορετικούς οργανισμούς (όπως είναι τα καλλιεργούμενα φυτά). Οι νέοι αυτοί οργανισμοί αποκτούν κάποια νέα χαρακτηριστικά, όπως αντοχή σε ένα συγκεκριμένο ζιζανιοκτόνο. Η γενετική μηχανική συνήθως χρησιμοποιεί γονίδια ιών για τη διείσδυση και την προώθηση των ξένων γονιδίων, καθώς και γονίδια ανθεκτικότητας σε αντιβιοτικά. Τα εισαγόμενα γονίδια είναι παρόντα σε κάθε κύτταρο του φυτού.

Οι γενετικά μεταλλαγμένοι οργανισμοί αποτελούν **νέες μορφές ζωής** που δεν υπήρχαν μέχρι πρότινος στη φύση και που, αντίθετα με τις παραδοσιακές μορφές βιοτεχνολογίας και φυτικής παραγωγής, καταργούν τους φυσικούς φραγμούς που έχουν δημιουργηθεί μεταξύ των ειδών μέσα από εξελικτικές διαδικασίες εκατομμυρίων χρόνων. Έτσι, **ένα ψάρι και μία φράουλα δε θα διασταυρώνονταν ποτέ στη φύση**, αλλά η γενετική μηχανική το επιτυγχάνει μέσα στο εργαστήριο. Οι επιστήμονες εξάγουν ένα γονίδιο ψαριού και το εμφυτεύουν σε μία φράουλα δημιουργώντας ένα καθ' όλα νέο οργανισμό. Η γενετική μηχανική έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί γονίδια ζώων, φυτών, ακόμα και ανθρώπων.

Όταν οι οργανισμοί αυτοί, οι οποίοι είναι κατασκευασμένοι από ανθρώπινο χέρι, απελευθερωθούν στο περιβάλλον και τη διατροφική αλυσίδα, τότε αρχίζουν να αναπαράγονται. Πρόκειται για μία **διαδικασία μη αναστρέψιμη**, που άπαξ και ξεκινήσει δεν υπάρχει τρόπος να ανακοπεί. Κανείς δε γνωρίζει ποιες μπορεί να είναι μακροπρόθεσμα οι επιπτώσεις της απελευθέρωσης μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον.

ΝΕΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η νέα Ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη σήμανση και την ιχνηλασιμότητα των μεταλλαγμένων αποτελεί την πιο αυστηρή νομοθεσία που υπάρχει αυτή τη στιγμή στον κόσμο. Οι νέοι Κανονισμοί, οι οποίοι τέθηκαν σε εφαρμογή στις 18 Απριλίου 2004, μπορούν να επηρεάσουν την παρούσα αλλά και τη μελλοντική πορεία της αγοράς των μεταλλαγμένων προϊόντων, όπως καλλιέργειες φυτών, λαχανικών, φρούτων αλλά και τρόφιμα και ζωτροφές που προέρχονται από μεταλλαγμένους οργανισμούς.

Οι δύο πιο σημαντικές καινοτομίες της νέας νομοθεσίας, οι οποίες αφορούν στο 90% των εισαγωγών μεταλλαγμένων προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι:

- 1) Η υποχρεωτική σήμανση ακόμα και στις περιπτώσεις που η ανίχνευση του μεταλλαγμένου DNA ή της μεταλλαγμένης πρωτεΐνης δεν είναι εφικτή, όπως στην περίπτωση των φυτικών ελαίων.**
- 2) Η σήμανση στις μεταλλαγμένες ζωτροφές.**

Σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία, όλα τα προϊόντα τα οποία περιέχουν ή προέρχονται από μεταλλαγμένους οργανισμούς, σε ποσοστό πάνω από 0,9% πρέπει να φέρουν σήμανση ότι αυτό το προϊόν *“περιέχει ή προέρχεται από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς”* ή *“αυτό το προϊόν παράγεται από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς”*.

Προηγούμενες εκδόσεις του Οδηγού Καταναλωτών αφορούσαν έρευνες της Greenpeace στην ελληνική αγορά τροφίμων σχετικά με τη χρήση μεταλλαγμένων συστατικών (σόγιας και καλαμποκιού) στην παραγωγή τυποποιημένων προϊόντων. Η νέα νομοθεσία για τη σήμανση και την ιχνηλασιμότητα των μεταλλαγμένων τροφίμων και ζωοτροφών έρχεται να καλύψει το κενό που υπήρχε στην ενημέρωση των καταναλωτών (εφόσον εφαρμοστεί).

Τα τελευταία αποτελέσματα της έρευνάς μας σχετικά με τα μεταλλαγμένα τρόφιμα στην ελληνική αγορά δείχνουν ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ελληνικών βιομηχανιών τροφίμων εξακολουθεί να μη χρησιμοποιεί μεταλλαγμένα συστατικά. Παρόλα αυτά, δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμα εγκατασταθεί μηχανισμοί συστηματικών ελέγχων, η Greenpeace θα συνεχίσει τις έρευνες για τα μεταλλαγμένα τρόφιμα στην ελληνική αγορά, θα ψάχνει τις ετικέτες των προϊόντων στα καταστήματα τροφίμων, θα πραγματοποιεί δειγματοληπτικές εργαστηριακές αναλύσεις και θα δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα των ερευνών της. **Η συμμετοχή σας σε αυτή την προσπάθεια είναι απαραίτητη για να διώξουμε τα μεταλλαγμένα από το πιάτο μας.**

ΠΟΥ ΚΡΥΒΟΝΤΑΙ η ΣΟΓΙΑ και το ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ;

Σήμερα η σόγια και το καλαμπόκι αποτελούν δύο από τις πιο σημαντικές πρώτες ύλες στη βιομηχανία τροφίμων. Περισσότερα από 30.000 συσκευασμένα τρόφιμα, δηλαδή πάνω από το 60% των τροφίμων, περιέχουν παράγωγα σόγιας ή καλαμποκιού. Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

Παράγωγα Σόγιας: Αλεύρι, πρωτεΐνες, λάδι, γαλακτοματοποιητές όπως η λεκιθίνη (E322) και τα μονο-διγλυκερίδια (E471), φυτικά έλαια.

Παράγωγα Καλαμποκιού: Αλεύρι, άμυλο, τροποποιημένο άμυλο*, λάδι, γλυκόζη, φρουκτόζη, δεξτρόζη, μαλτοδεξτρίνη, σορβιτόλη (E420) κλπ

Πού κρύβονται τα παράγωγα σόγιας

Αλλαντικά: πρωτεΐνες σόγιας

Διαιτητικά προϊόντα: σογιέλαιο

Επιδόρπια: γαλακτοματοποιητής λεκιθίνη (E322), σογιέλαιο, πρωτεΐνες σόγιας

Έτοιμα πιάτα κουζίνας: σογιέλαιο, γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη (E322) και μονο-διγλυκερίδια (E471)

Ζαχαρωτά - γλυκά: αλεύρι σόγιας, σογιέλαιο, λεκιθίνη (E322)

Κονσέρβες ψαριού: σογιέλαιο

Κρέμα για καφέ: γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη (E322) και μονο-διγλυκερίδια (E471)

Μπισκότα: σογιέλαιο, αλεύρι σόγιας, γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη (E322) και μονο-διγλυκερίδια (E471)

Παιδικές τροφές: πρωτεΐνες σόγιας, σογιέλαιο, μαλτοδεξτρίνη, φυτικά έλαια

Προϊόντα σοκολάτας: σογιέλαιο, γαλακτοματοποιητής λεκιθίνη (E322)

Τσίχλες: λεκιθίνη (E322), φυτικά έλαια

Σούπες: σογιέλαιο, γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη (E322) και μονο-διγλυκερίδια (E471)

Σπορέλαια, λιπαρές πρώτες ύλες και μαργαρίνες: σογιέλαιο

Στιγμιαίος καφές: λεκιθίνη (E322)

Τροφές για κατοικίδια: πρωτεΐνες σόγιας

Χορτοφαγικά προϊόντα: πρωτεΐνες σόγιας, σογιέλαιο

Ψωμί: αλεύρι σόγιας, πρωτεΐνες σόγιας, σογιέλαιο, γαλακτοματοποιητές όπως λεκιθίνη (E322) και μονο-διγλυκερίδια (E471)

Πού κρύβονται τα παράγωγα καλαμποκιού

Δημητριακά: καλαμποκάλευρο, σιμιγδάλι καλαμποκιού, άμυλο καλαμποκιού, νιφάδες καλαμποκιού

Ζαχαρωτά - γλυκά: σιμιγδάλι καλαμποκιού, τροποποιημένο άμυλο καλαμποκιού*

Καραμέλες: αμυλοσιρόπιο (σιρόπι γλυκόζης)

Κονσέρβες ψαριού: καλαμποκέλαιο (αραβοσιτέλαιο)

Μαγιονέζες, λιπαρές πρώτες ύλες: καλαμποκέλαιο

Μίγματα καρυκευμάτων: άμυλο, τροποποιημένο άμυλο καλαμποκιού*

Παιδικές τροφές: καλαμποκέλαιο, σιμιγδάλι καλαμποκιού

Ποτά: φρουκτόζη από άμυλο καλαμποκιού, γλυκόζη, αμυλοσιρόπιο

Προϊόντα υγιεινής διατροφής: καλαμποκέλαιο, σιμιγδάλι καλαμποκιού

Σιρόπι: αμυλοσιρόπιο

Σούπες: τροποποιημένο άμυλο καλαμποκιού*

Τορτίγια τσιπς: καλαμποκάλευρο

Τσιχλες: αμυλοσιρόπιο

Φυτικά έλαια: καλαμποκέλαιο

* η τροποποίηση αυτή του αμύλου έχει γίνει με φυσικοχημικό τρόπο και όχι με γενετική μετάλλαξη. Το "τροποποιημένο άμυλο καλαμποκιού" μπορεί λοιπόν να προέρχεται από μεταλλαγμένο καλαμπόκι, μπορεί και όχι.

ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ – Η ΚΥΡΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΑΣ

Η παραγωγή ζωοτροφών απορροφά το μεγαλύτερο μέρος της αγοράς των μεταλλαγμένων οργανισμών. Το 80% των εισαγωγών σόγιας και καλαμποκιού προορίζονται για την παραγωγή ζωοτροφών. Η χώρα μας εισάγει περίπου 500.000 τόνους σόγιας και 400.000 τόνους καλαμποκιού κάθε χρόνο. Άγνωστο παραμένει το ποσοστό των εισαγωγών που περιέχει μεταλλαγμένους οργανισμούς δεδομένης της απουσίας συστηματικών ελέγχων. Επομένως, προϊόντα όπως κρέας, πουλερικά, γάλα, τυρί, αβγά και ψάρια είναι πολύ πιθανό να προέρχονται από ζώα που έχουν τραφεί με μεταλλαγμένους οργανισμούς.

Μέχρι στιγμής, ελάχιστες επιστημονικές μελέτες έχουν ασχοληθεί με τις επιπτώσεις στην υγεία των ζώων - και κατ' επέκταση στους ανθρώπους - από τη χρήση των μεταλλαγμένων στις ζωοτροφές. Αξίζει να τονίσουμε ότι σε αρκετές περιπτώσεις (π.χ. στα κοτόπουλα και στα γουρούνια) η σόγια ξεπερνά το 20% της καθημερινής διατροφής τους. **Σε αντίθεση με τους ανθρώπους, λοιπόν, τα ζώα καταναλώνουν τεράστιες ποσότητες σόγιας και καλαμποκιού σε όλο τον κύκλο της ζωής τους.**

Σύμφωνα με τη νέα Ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη Σήμανση και την Ιχνηλασιμότητα των μεταλλαγμένων τροφίμων και ζωοτροφών (Κανονισμός 1829/2003 & Κανονισμός 1830/2003) καθίσταται υποχρεωτική η σήμανση των μεταλλαγμένων είτε πάνω στην εμπορική συσκευασία είτε σε συνοδευτικό έγγραφο. **Η σήμανση όμως των προϊόντων ζωικής προέλευσης δεν είναι υποχρεωτική.** Αυτό σημαίνει ότι **ο καταναλωτής όταν αγοράζει κρέας, κοτόπουλο, γάλα, τυρί, αβγά ή ψάρι δεν μπορεί να γνωρίζει αν αυτά προέρχονται από ζώα που έχουν τραφεί με μεταλλαγμένους οργανισμούς.**

Παντού στην Ευρώπη οι καταναλωτές δείχνουν την αντίθεσή τους στους μεταλλαγμένους οργανισμούς και τη χρήση τους στα τρόφιμα. **Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου (Δεκέμβριος 2001) δείχνει ότι το 93,3%**

των Ελλήνων καταναλωτών δε θέλει να τρώει μεταλλαγμένα τρόφιμα ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο των Ευρωπαίων καταναλωτών ανέρχεται σε 71%.

Η ενεργός συμμετοχή των καταναλωτών είναι αναγκαία για να σταματήσει η χρήση μεταλλαγμένων οργανισμών στις ζωτροφές. Είναι απαραίτητο οι καταναλωτές να απαιτήσουν από τις βιομηχανίες τροφίμων να μη χρησιμοποιούν μεταλλαγμένα συστατικά στις ζωτροφές. Μόνο τότε θα κλείσει ο δρόμος των μεταλλαγμένων προς την αγορά τροφίμων.

ΓΙΑΤΙ Η GREENPEACE ΛΕΕΙ ΟΧΙ ΣΤΑ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ;

Η Greenpeace αντιτίθεται στην απελευθέρωση των γενετικά μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον επειδή:

- **Οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι είναι ανυπολόγιστοι και μη αναστρέψιμοι.** Ανάμεσα στους κινδύνους που εντοπίζουν σήμερα οι επιστήμονες σημειώνουμε την αλλοίωση της βιοποικιλότητας, την αύξηση της χρήσης ζιζανιοκτόνων, την αύξηση αντοχής ζιζανίων και εντόμων σε ζιζανιοκτόνα και εντομοκτόνα αντίστοιχα, τη μεταφορά γονιδίων σε άλλα βιολογικά είδη (γενετική ρύπανση), την απελευθέρωση στο περιβάλλον οργανισμών που είναι δυνατό να παραγκωνίσουν φυσικά συγγενικά είδη. Μετά την απελευθέρωση των μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον, η ανάκλησή τους είναι αδύνατη.
- **Οι κίνδυνοι για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων (μέσω των ζωοτροφών) είναι εν πολλοίς άγνωστοι.** Οι πλέον πιθανοί κίνδυνοι, όπως εντοπίζονται από γιατρούς και γενετιστές, είναι: εμφάνιση νέων αλλεργιών, αύξηση ανθεκτικότητας σε αντιβιοτικά και τοξική δράση.
- **Η απελευθέρωση γενετικά μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον απειλεί άμεσα τη βιοποικιλότητα, και κατ' επέκταση την οικολογική ισορροπία και τη διατροφική ασφάλεια για τις επόμενες γενιές.**

Παρόλο που η απελευθέρωση μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον αποτελεί μιας ευρείας κλίμακας και μη αναστρέψιμη απειλή για το περιβάλλον και την υγεία των ανθρώπων και των ζώων, οι σχετικές μελέτες για τις επιπτώσεις τους είναι σχεδόν ανύπαρκτες. Το γεγονός αυτό είναι αρκετό για την επιτακτική εφαρμογή της Αρχής της Προφύλαξης και την απαγόρευση της απελευθέρωσης των μεταλλαγμένων οργανισμών καθώς και της χρήσης τους σε τρόφιμα και ζωοτροφές.

Επιπλέον, είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η δυνατότητα επιλογής για τους καταναλωτές. Οι καταναλωτές δηλώνουν όλο και πιο έντονα την αντίθεσή τους στα μεταλλαγμένα τρόφιμα, αλλά διαθέτουν ελάχιστες πληροφορίες για να επιλέξουν τη διατροφή τους. Γι αυτό το λόγο η Greenpeace ανέλαβε πρωτοβουλία και δημιούργησε το **Δίκτυο Καταναλωτών**. Ανάλογες πρωτοβουλίες έχουν αναληφθεί από την Greenpeace σε πολλές χώρες σε Ευρώπη, Ασία και Αμερική.

ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: Πληροφόρηση και δράση

Το Δίκτυο Καταναλωτών δημιουργήθηκε με σκοπό να παρέχει στους καταναλωτές πληροφορίες και ενημέρωση για τα μεταλλαγμένα στην αγορά τροφίμων καθώς και ιδέες για δράση.

Οι βιομηχανίες τροφίμων και στην Ελλάδα λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους την αντίδραση της κοινής γνώμης προς τα μεταλλαγμένα τρόφιμα. Ως αποτέλεσμα, τα τελευταία τρία χρόνια ελληνικές βιομηχανίες τροφίμων έχουν ξεκινήσει να προμηθεύονται πρώτες ύλες απαλλαγμένες από μεταλλαγμένους οργανισμούς. Σκοπός μας είναι να μεγαλώσει ακόμη περισσότερο αυτός ο κατάλογος.

Παρά τα σημαντικά αυτά βήματα, τα μεταλλαγμένα συνεχίζουν να τρυπώνουν στη διατροφή μας κυρίως μέσω των ζωοτροφών. Ως καταναλωτές έχουμε δικαίωμα να γνωρίζουμε τι τρώμε, έχουμε δικαίωμα να επιλέγουμε τι τρώμε. Οι εταιρίες που αρνούνται να ικανοποιήσουν αυτά τα στοιχειώδη δικαιώματα, ουσιαστικά μετατρέπουν τους καταναλωτές σε πειραματόζωα.

Το Δίκτυο Καταναλωτών αφορά όλους εμάς που δε θέλουμε να παίξουμε το ρόλο του παθητικού καταναλωτή αλλά απαιτούμε να έχουμε έναν πιο ουσιαστικό λόγο και ρόλο στα ζητήματα που άπτονται της διατροφής μας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.

Η δημιουργία του Δικτύου Καταναλωτών έφερε άμεσα θετικά αποτελέσματα. Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα από την έκδοση του πρώτου Οδηγού Καταναλωτών, η συντριπτική πλειοψηφία των βιομηχανιών τροφίμων δηλώνει εγγράφως ότι τα προϊόντα τους δεν περιέχουν μεταλλαγμένα συστατικά.

Από το καλοκαίρι του 2001, οι μεγαλύτερες εταιρίες εισαγωγής σόγιας στην Ελλάδα εισάγουν συστηματικά μεγάλα φορτία πιστοποιημένης μη μεταλλαγμένης σόγιας για αποκλειστική χρήση στις ζωτροφές και τις ιχθυοτροφές.

Παρόλο που ολοένα και περισσότερες εταιρίες παραγωγής ζωικών προϊόντων μπορούν να εγγυηθούν ότι δεν τρέφουν τα ζώα τους με μεταλλαγμένα, η απουσία της υποχρεωτικής σήμανσης των ζωικών προϊόντων σε συνδυασμό με την απουσία των ελεγκτικών μηχανισμών εξακολουθεί να επιτρέπει την εισαγωγή μεταλλαγμένων στη χώρα μας.

Η δράση των καταναλωτών μπορεί να κλείσει οριστικά την πόρτα στις εισαγωγές μεταλλαγμένων και να εξασφαλίσει τρόφιμα και ζωοτροφές απαλλαγμένα από μεταλλαγμένους οργανισμούς.

Γίνετε και εσείς μέλη του Δικτύου Καταναλωτών

Η επιτυχία του Δικτύου Καταναλωτών στηρίζεται αποκλειστικά στην ενεργό συμμετοχή σας. Ως μέλος του δικτύου θα λαμβάνετε ενημερωτικά φυλλάδια με νέα από την εκστρατεία της Greenpeace ενάντια στην απελευθέρωση μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον, καθώς και προτάσεις για δράση με πληροφορίες για το τι μπορείτε να κάνετε.

Χρησιμοποιήστε την αγοραστική σας δύναμη και πείτε ΟΧΙ ΣΤΑ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ!

Παντού στην Ευρώπη αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο οι καταναλωτές δείχνουν την αντίθεσή τους στα μεταλλαγμένα προϊόντα και απαιτούν φυσική και ασφαλή τροφή. Η επιμονή των καταναλωτών οδήγησε βιομηχανίες, παραγωγούς και εμπόρους τροφίμων να σταματήσουν τη χρήση μεταλλαγμένων προϊόντων.

Η Ελλάδα έχει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Στη χώρα μας όχι μόνο δεν υπάρχουν εμπορικές καλλιέργειες μεταλλαγμένων φυτών, αλλά δεν πραγματοποιούνται ούτε πειραματικές καλλιέργειες (εξαιρέση αποτελεί η παράνομη καλλιέργεια περιορισμένης ποσότητας μεταλλαγμένου βαμβακιού). Μέχρι σήμερα περισσότερες από 40 Νομαρχίες της χώρας έχουν ανακηρύξει, ύστερα από σχετικό ψήφισμα, την επικράτειά τους σε Ζώνη Απαλλαγμένη από Μεταλλαγμένους Οργανισμούς!

Επομένως, ο κύριος δρόμος των μεταλλαγμένων προς το πιάτο μας περνάει μέσα από τις βιομηχανίες τροφίμων και ζωοτροφών. Με τη βοήθειά σας μπορούμε να τις ενθαρρύνουμε να βάλουν ένα φραγμό στην απελευθέρωση των μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον.

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ;

Χρησιμοποιήστε τον οδηγό σε κάθε σας αγορά. Ο οδηγός καταναλωτών δεν είναι εξαντλητικός, ούτε περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα που κυκλοφορούν στην ελληνική αγορά. Πάρτε πρωτοβουλία και βοηθήστε μας. Αν κάποιο αγαπημένο σας προϊόν δεν περιλαμβάνεται στον οδηγό, επικοινωνήστε με την εταιρία παραγωγής του, με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες ή μαζί μας.

Απαιτήστε από τη **Γραμματεία Καταναλωτή και τον Ενιαίο Φορέα Ελέγχου Τροφίμων** (ΕΦΕΤ) να δημοσιοποιούν σε τακτά διαστήματα τα αποτελέσματα των ελέγχων που (είναι υποχρεωμένοι να) πραγματοποιούν για την ανίχνευση μεταλλαγμένων οργανισμών σε τρόφιμα.

Απαιτήστε από το **Υπουργείο Γεωργίας** να πραγματοποιεί συστηματικούς ελέγχους για τον εντοπισμό μεταλλαγμένων σε ζωοτροφές και να δημοσιοποιούν τα αποτελέσματα. Είναι οι φορείς που είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή της νομοθεσίας για τα μεταλλαγμένα.

Αγοράστε βιολογικά προϊόντα τα οποία:

- είναι απαλλαγμένα από γενετικά μεταλλαγμένους οργανισμούς,
- παράγονται χωρίς χημικά φυτοφάρμακα και ζιζανιοκτόνα και με τεχνικές που σέβονται το περιβάλλον και προστατεύουν τη βιοποικιλότητα,
- παράγονται από ζώα τα οποία εκτρέφονται χωρίς τη χρήση μεταλλαγμένων, αντιβιοτικών και ορμονών.

Στον οδηγό δεν έχουμε καταχωρίσει τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας. Αν ένα προϊόν έχει επίσημη πιστοποίηση και φέρει τη σήμανση "**βιολογικό ή προϊόν βιολογικής γεωργίας**" τότε είναι εγγυημένα απαλλαγμένα από γενετικά μεταλλαγμένους οργανισμούς.

Στη χώρα μας υπάρχουν προς το παρόν τρεις πιστοποιητικοί οργανισμοί βιολογικών προϊόντων: η ΔΗΩ, η ΒιοΕλλάς και η Φυσιολογική. Αναζητήστε τον κωδικό και το σήμα πιστοποίησής τους πάνω στη συσκευασία των βιολογικών προϊόντων. Επικοινωνήστε με τους πιστοποιητικούς οργανισμούς για περισσότερες πληροφορίες.

Χρησιμοποιήστε την καταναλωτική σας δύναμη

- **Αποφύγετε τα μεταλλαγμένα προϊόντα.** Διαβάστε προσεκτικά τις ετικέτες με τα **ψιλά γράμματα**. Αν δείτε κάποιο μεταλλαγμένο προϊόν, **σημειώστε τα στοιχεία του** (τη μάρκα, το όνομα του παραγωγού, τη διεύθυνση του σούπερ-μάρκετ και την ημερομηνία που εντοπίσατε το προϊόν). **Επικοινωνήστε** με τον προϊστάμενο του σούπερ-μάρκετ και απαιτήστε να μην εμπορεύονται μεταλλαγμένα προϊόντα. Αν αγοράσετε κατά λάθος ένα μεταλλαγμένο προϊόν, **επιστρέψτε το** και ζητήστε την αντικατάστασή του από μη μεταλλαγμένο.
- **Απαιτήστε τρόφιμα απαλλαγμένα από μεταλλαγμένα συστατικά.** Διαμαρτυρηθείτε στις βιομηχανίες τροφίμων και απαιτήστε να σας εγγυηθούν ότι τα προς πώληση τρόφιμα δεν περιέχουν συστατικά από μεταλλαγμένους οργανισμούς.
- **Απαιτήστε (από τις βιομηχανίες τροφίμων και τα σούπερ-μάρκετ),** τα αβγά, το γάλα, το κρέας, να παράγονται χωρίς τη χρήση μεταλλαγμένων ζωοτροφών. Στις συσκευασίες συνήθως αναγράφεται η γραμμή χωρίς χρέωση για τους καταναλωτές και η διεύθυνση της ιστοσελίδας της εταιρίας
- **Απαιτήστε από τις βιομηχανίες παραγωγής ζωικών προϊόντων** (γαλακτοκομικά, κρέας, αβγά) να ελέγχουν το σύνολο των ζωοτροφών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των προϊόντων τους.
- **Απαιτείστε από τις βιομηχανίες παραγωγής ζωικών προϊόντων** να δημοσιοποιήσουν τα απαραίτητα πιστοποιητικά και τις εργαστηριακές αναλύσεις που βεβαιώνουν ότι τα προϊόντα τους προέρχονται από ζώα που δεν τρέφονται με μεταλλαγμένα.
- **Επικοινωνήστε με τους βουλευτές και τους ευρωβουλευτές.** Απαιτήστε την απαγόρευση των εισαγωγών μεταλλαγμένων τροφίμων και ζωοτροφών και της καλλιέργειας μεταλλαγμένων οργανισμών στη χώρα μας.
- **Υποστηρίξτε τους βιοκαλλιεργητές και τους άλλους αγρότες** που αντιτίθενται ενεργά στην απελευθέρωση μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον. Προτιμήστε τα βιολογικά προϊόντα! Κυκλοφορούν ήδη σε δεκάδες καταστήματα και σούπερ-μάρκετ και λαϊκές αγορές βιολογικών προϊόντων.
- **Ενημερώστε συγγενείς, φίλους και γνωστούς** για τη μεγαλύτερη κινητοποίηση που έγινε ποτέ ενάντια στα μεταλλαγμένα και προτρέψτε τους να δράσουν.

Προσοχή: Ακόμα και αν καθαρίσουμε από τα μεταλλαγμένα συστατικά όλα τα προϊόντα, η μεταλλαγμένη σόγια και το μεταλλαγμένο καλαμπόκι θα συνεχίσουν να έρχονται στη χώρα μας και να καταλήγουν στις ζωοτροφές. Η κινητοποίησή σας ειδικά για τα ζωικά προϊόντα είναι απαραίτητη για να απαλλαγούμε οριστικά από τα μεταλλαγμένα!

- **Υποστηρίξτε την εκστρατεία της Greenpeace** για το οριστικό σταμάτημα της απελευθέρωσης γενετικά μεταλλαγμένων οργανισμών στο περιβάλλον. Γίνετε μέλη του Δικτύου Καταναλωτών και ενημερώστε μας για τα αποτελέσματα της δράσης σας μέσω e-mail στο **gpgreece@diala.greenpeace.org** μέσω fax στο 210 38 04 008, ταχυδρομικά στη διεύθυνση Ζωοδόχου Πηγής 52γ, Αθήνα, 10681, τηλεφωνικά στο **Δίκτυο Καταναλωτών: 210 38 38 990, Ώρες: 11:00 - 16:00, Δευτέρα έως Παρασκευή.**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ

Ο κατάλογος αυτός έχει ενημερωθεί τελευταία φορά στις 13-05-2004

Ο Οδηγός Καταναλωτών βασίζεται στις γραπτές απαντήσεις και στις εγγυήσεις που προσκομίζουν οι εταιρίες τροφίμων όσον αφορά στη χρήση μεταλλαγμένων ζωοτροφών στην παραγωγή των προϊόντων τους

ΚΟΚΚΙΝΟ ●

Οι εταιρίες αυτές **δεν έχουν απαντήσει** στο σχετικό ερωτηματολόγιο της Greenpeace για το αν τα προϊόντα τους προέρχονται ή είναι πιθανό να προέρχονται από ζώα που έχουν τραφεί με μεταλλαγμένους οργανισμούς.

ΓΚΡΙ ●

Οι εταιρίες αυτές δηλώνουν εγγράφως ότι τα προϊόντα τους προέρχονται από ζώα που δεν έχουν τραφεί με μεταλλαγμένους οργανισμούς, **χωρίς όμως να προσκομίζουν τα σχετικά πιστοποιητικά.**

Επιπλέον, αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει τις εταιρίες που δηλώνουν ότι αναζητούν τρόπους για να εξασφαλίσουν ζωοτροφές απαλλαγμένες από μεταλλαγμένους οργανισμούς και έχουν δεσμευτεί εγγράφως ότι **στο άμεσο μέλλον θα "καθαρίσουν" από μεταλλαγμένα συστατικά το σύνολο των ζωοτροφών που χρησιμοποιούν.**

Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει επίσης τις εταιρίες που έχουν δώσει **ασαφείς απαντήσεις.**

ΠΡΑΣΙΝΟ ●

Οι εταιρίες αυτές εγγυώνται ότι τα προϊόντα τους προέρχονται από ζώα που δεν έχουν τραφεί με μεταλλαγμένους οργανισμούς και προσκομίζουν συστηματικά πιστοποιητικά για την καθαρότητα των χρησιμοποιούμενων ζωοτροφών.

ΑΒΓΑ – ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ		
ΕΤΑΙΡΙΑ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)	
HQF	Αγ.Ιωάννης Κοτόπουλα, Μιμίκος Κοτόπουλα	●
Αγγελάκης	Κοτόπουλα	●
Αφοί Κλημέντζου-Πλεσιώτη	Κοτόπουλα	●
Αφοί Παπαμικρούλη	Fresh Κοτόπουλα	●
Βλαχάκης	Συσκευασμένα Αβγά	●
Γαλανός Κοτόπουλα Μεσημερίου	Κοτόπουλα	●
Γεννάδιος ΑΒΕΕ	Κοτόπουλα - Αβγά	●
Ζούρας Φάρμ	Συσκευασμένα Αβγά	●
Καραγιαννάκης Ανδρέας Α.Ε.	Κοτόπουλα	●
Κελαϊδίτης	Κοτόπουλα	●
Κρείπτον	Κοτόπουλα	●
Λειβαδίτης	Κοτόπουλα	●
Κτήμα Μαζαράκι	Κοτόπουλα	●
Μέγα Φαρμ	Συσκευασμένα Αβγά	●
Νιτσιάκος	Κοτόπουλα	●
Όρνιθα	Κοτόπουλα	●
Πίνδος	Κοτόπουλα	●
Πτηνοπαραγωγή	Κοτόπουλα	●

Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Άρτας	Κοτόπουλα	●
Σαραμούρση	Κοτόπουλα	●
Σύνκο	Κοτόπουλα	●
Χρυσά Αυγά	Συσκευασμένα Αβγά	●

ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ		
ΕΤΑΙΡΙΑ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)	
Arla	Lurpak, Κρέμα Τυριού Natural Buko	●
Friesland	Mister Cheez Τυρί – Τριγωνάκια, Νουνού Γάλα, Νουνού Κρέμα Γάλακτος	●
Nestlé	Carnation, Dolca, Neslac, Γάλα Βλάχας, Nesquik	●
SHM HELLAS SA	Γαλακτοκομικά	●
Unilever	Algida Παγωτά	●
Αγνό	Κρέμα Γάλακτος, Φρέσκο Γάλα, Τυροκομικά, Γιαούρτια, Παγωτά	●
Αλπίνο	Βούτυρο, Τυροκομικά, Φέτα	●
Βίγλα	Φέτα, Κασέρι, Ημίσκληρο τυρί, Προϊόντα Τυρογάλακτος	●
ΔΕΛΤΑ	Advance, Danette Επιδόρπια, Vitaline, Γιαούρτια, Παγωτά, Κρέμα Γάλακτος, Φέτα, Φρέσκο Γάλα, Milko.	●
ΔΕΛΦΟΙ	Φέτα, Μυζήθρα	●
ΔΩΔΩΝΗ	Φέτα, Φρέσκο Γάλα	●
ΕΒΓΑ	Παγωτά, Κρουασαν Folie, Τσουρεκάκια	●
Εβροφάρμα	Τυροκομικά, Φρέσκο Γάλα, Twinko	●
Ήπειρος	Φέτα, Τελεμές Γκλίτσα	●
ΚΑΡΑΛΗΣ Βιομ. Γάλακτος Ηπείρου	Γιαούρτι	●
Κολιός	Τυροκομικά, Φρέσκο Γάλα, Γιαούρτια	●
Κρι-Κρι	Γιαούρτια, Παγωτά, Φρέσκο Γάλα	●
ΜΑΤΗ ΑΦΟΙ	Γαλακτοκομικά	●
ΜΕΒΓΑΛ	Beautiful, Chocomania, Κρέμα Γάλακτος, Φέτα, Φρέσκο Γάλα, Τοπίνο, Duetтино, Harmony, Γιαούρτια	●
Μπίζιος ΑΕ	Γαλακτοκομικά	●
ΝΕΟΓΑΛ	Τυροκομικά, Φρέσκο Γάλα, Γιαούρτια	●
Όλυμπος	Όλυμπος Γάλα, Όλυμπος Τυροκομικά, Όλυμπος Γιαούρτια	●
Παγωτά Δωδώνη	Παγωτά	●
Ροδόπη	Τυροκομικά, Φρέσκο Γάλα	●
ΣΕΡΓΑΛ	Φρέσκο Γάλα, Γιαούρτια	●
ΤΥΡΑΣ	Τυροκομικά, Γιαούρτια	●
ΦΑΓΕ	N'Joy, Κρέμα Γάλακτος, Φέτα, Τρικαλινό, Φρέσκο Γάλα, After School Choco, FruYo, Nouvelle, Καραμελέ, Σικάγο, Γιαούρτια, Total, Αγελαδίτσα, Επιδόρπια, Delicatessen	●

ΧΟΙΡΙΝΟ - ΚΡΕΑΣ		
ΕΤΑΙΡΙΑ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)	
Creta Farm	Ζαμπόν, Παρίζα, Σαλάμι Αέρος, Λουκάνικα, Γαλοπούλα, Μπέικον	●
Dianik	Λουκάνικα, Μορταδέλα, Μπέικον	●
PIGGY ABEE	Αλλαντικά	●
Primo	Λουκάνικα, Μορταδέλα, Σαλάμι	●
Αλλαντικά Μακεδονίας	Λουκάνικα, Παριζάκι, Σαλάμι	●
B.I.K.I	Μπέικον, Παριζάκι, Σαλάμι	●
ΒΕΚΚΑ	Γαλοπούλα, Λουκάνικα, Σαλάμι, Χοιρομέρι	●
Βούλγαρη	Αλλαντικά	●
Έδεσμα	Λουκάνικα, Παρίζα, Σαλάμι	●
Ζλάτης	Αλλαντικά	●
Θράκη	Παριζάκι, Πικ-Νικ, Χοιρινό	●
Κάρνικα	Αλλαντικά	●
ΚΡΕ.ΚΑ	Κρέας	●
Νίκας	Λουκάνικα, Παρίζα, Σαλάμι	●
Πασσιάς	Λουκάνικα, Παριζάκι, Σαλάμια	●
Υφαντής	Λουκάνικα, Μπέικον	●
Φάρμα Μητσόπουλος	Χοιρινό Κρέας	●
ΦΡΕΣΚΟ ABEE	Hamburger, Μπριζόλες, Σουβλάκια	●

ΨΑΡΙΑ (τυποποιημένα)		
ΕΤΑΙΡΙΑ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)	
Smoki	Πέστροφα, Σολομός	●
Νηρεύς	Λαυράκι, Συναγρίδα, Τσιπούρα	●

Ερωτηματολόγια της Greenpeace στάλθηκαν στα παρακάτω ιχθυοτροφεία. Τα περισσότερα από τα ιχθυοτροφεία δεν έχουν επώνυμα προϊόντα στην αγορά.

ΕΤΑΙΡΙΑ	
Lion Ιχθυοκαλλιέργειες	●
Neptunus	●
Sea Farm Ionian	●
Simi Fish	●
Sparfish Υδατοκαλλιέργειες	●
Γαλαξίδι Θαλάσσιες Καλλιέργειες	●
Ελληνικές Ιχθυοκαλλιέργειες	●
Ιχθυοκαλλιέργειες Αγιά	●
Ιχθυοτροφεία Ιθάκης	●
Ιχθυοτροφεία Ναυπλίου	●
Ιχθυοτροφεία Κεφαλονιάς	●
Σελόντα	●
Υδατοκαλλιέργειες ΚΟΡΩΝΙΣ	●